

Változatos programok

A Budapesti Tavaszi Fesztivál legjelentősebb idegenforgalmi eseménye, az Utazás '89 kiállítás holnap, pénteken nyitja kapuit a köbányai vásárvárosban.

A mostani Utazás kiállításán Magyarországon kívül 21 ország mutatkozik be turisztikai kínálatával. Először vesz részt az idegenforgalmi vásáron Ciprus, Izrael, a Koreai Köztársaság és Szíria. Összesen csaknem 200 kiállító építi fel standját az A pavilonban, a külföldiek közül az olaszországi tartományok igényelték a legnagyobb területet, összesen 276 négyzetméteren mutatják be vonzó ajánlataikat.

A hétvégén számos vonzó programmal várják a látogatókat, az A pavilon színpadán neves művészek lépnek fel. Szombaton délután a szabad területen veterán autók mérik össze ügyességeiket. (Szombat délelőtt egyébként ezek a régi autómobilok végigvonulnak Budapest utcáin is.) A vásárvárosban minimotoros-bemutató is lesz az A pavilon mögött, szombaton és vasárnap délelőtt. Vasárnap délelben BMX-es „artisták” tartanak bemutatót, az A pavilonban pedig Halász Judit és a Bojtorján együttes ad gyermekműsort.

Az Utazás '89 hat napon át, március 22-éig tart nyitva, általában naponta 10-től 18 óráig.

Baráti társaság

A Békés Megyei Bíróság jóváhagyta a békéscsabai Magyar—Amerikai Baráti Társaság megalapítását, amely legfőbb céljának a két nép barátságának az ápolását, a két ország kulturális kapcsolatának az elmélyítését tekinti. Az Egyesült Államok budapesti nagykövetségének tudomása szerint Európa keleti felében ez az első amerikai baráti társaság.

Elsősorban kulturális jellegű rendezvényeket — filmvetítéseket, irodalmi esteket — terveznek. Feladatuknak tekintik az ENSZ-alapokmány, a helsinki záróokmány és a bécsi utóatlakozón elfogadott dokumentumok szellemiségének terjesztését. (MTI)

És fölhangzik a Nemzeti dal...

Bemutatták A köszívű ember fiait

Amiként a sikeres musical, az Olivért, a zene, a tánc, és a gyerek szereplők intenzív jelenléte dobta fel, gondolhatnánk, emez újabb adaptációval, *A köszívű ember fiaival*, ugyanezt teheti előadásának időpontja, hiszen nemzeti ünnepünkön prezentálják, meg ugyancsak a zene, a Tolcsvay testvéreké (benn a Nemzeti dal!), plusz a tánc (Szirmai Béla koreográfiája). És akkor még (nemzeti) érzelmi elfogultságokról, romantika utáni vágyainkról, legújabb keletű, forradalmi zászlókkal (jelvényekkel és címeikkel) újraéledt pátoszunkról nem is beszéltem...

Mindeme körülmények mégsem képesek együtt hatni; az előadás — sok korrekt és néhány igazán élvezetes színészi teljesítmény ellenére — minduntalan szétesik, hosszadalmas, nem eléggé intenzív. Böhm György dramaturg és Korcsmáros György rendező, sziszifuszi munkával szabta-varrta a Jókai-művet. A történetre koncentrált természetszerűen, a három fiú útjának követésére nagyjából, ám, hogy a nagy téma, a forradalom eszméje és öröksége se vesszen, a dialógusokat kényszerűen meg kellett terhelni — a szerző módorában — némi hősköltelemességgel, ami nem tett jót nekik, a nagy idők és távolságokat pedig a zenék lettek hivatva áthidalni. Ily módon filmszerű jelenet sor állt elő, ami egyáltalán nem lenne baj, ha a montírozás is sikerült volna. A színpadi montázshoz talán elengedhetetlen egy alkalmas befogadó közeg, valamely jól kitalált, eredeti szcenéria, mert máskülönben, enélkül — mintha albumot tartanánk, kezünkben, illusztratív, egyenként megkomponált képekkel, amelyek azonban nincsenek összefűzve. A mappa nem tud könyvként funkcionálni.

A sanda hírlapíró — mondhatja akárki, aki tudja, hogy az előadásához tervezett díszletet nem lehetett fölhasználni, emiatt (is) a bemutató egy hónapos halasztást szenvedett, mely idő alatt nyilván csak egy-két színpadi jelzést, függönyök és fények-sötétek játékát lehetett megtervezni, és azt, hogy a kellékek hol a forgó színpadon jöjjenek-menjenek,

A gonoszok kupaktanácsa — teával (Balázsovits Lajos, Bede-Fazekas Annamária, Fodor Zsóka)

nek, hol meg közönséges kézi munka segédével. De ragadjon bár a ronda jelző — sanda —, muszáj volt érzékelni: a majdnem csupasz színpadon úgy hatottak a rajta megjelenő romantikus-dramatikus képek, mint úrihímzés a farmerdzsekin.

A színészek megkínlódtak azért, hogy a jelenetsorban összefüggéseket teremtsenek, s nem könnyítette a dolgukat, hogy időnként dalra kellett fakadniuk. (A technikai összedolgozottság amúgy meglehetősen volt, már ahogy össze lehet azt hangozni, hogy némelyeken ott a mikroport, amúgy meg: play back...) A leginkább eleven figurákat, a Baradlay-fivérek megszemélyesítői hozták, különösen Kőszegi Ákos. A félszeg, naiv, tisztaszívű Jenőt hálás dolog is megmutatni, de Kőszegi még találekonyan rákopirozott e romantikus-hétköznap-i hősré valami modern tétovaságot, kisember-fejkapkodást, „hol is a helyem a nagy történelmi kavargásban” — bizonytalanságot, és megint — mint más szerepeiben — chaplini színeket. Amint Plankenhörsték buzdorájában kitört a forradalmi tánc, s Kőszegi azzal a feminin igyekezettel próbál-gatta a követő-lépéseket: színházi pillanat volt. Kaszás Géza is csinált magának ilyeneket, Richardjának tisztí vagány korszakában; kettőseik Kátó Sándorral (Pál úr) az előadás legjobb-

ban kidolgozott jelenetei. Szervét Tibor pillanatnyilag a társulat leginkább diszponibilis tagja; szerepek sorozatában hívta föl magát a figyelmet, azzal a finom, technikás, korrekt, nem to-lakodó, de állandóan színvonalas teljesítménnyel, amit mindközönösen színészi jelenlétnek szokás nevezni, és a „titka” alighanem — az egyéniség. Barta Mária (Baradlayné) a sajtóbemutatón minden bizonnyal indiszpozícióval küzdött, na meg, kissé suta monológokkal, s nem különben azokkal az extrém helyzetekkel, mikor is elhalt férje belógó képmásával kellett társalkodnia. Balázsovits Lajos Rideghváryként rutinosan keltett ellenszenvet, Olasz Agnes (Edit) a pusztá megjelenésével — hihetően — szerelmet Richárdban, s vonzó pontossággal formálták az egy-egy tulajdonsággal jellemezhető hölgyeket: Janisch Éva, Bede-Fazekas Annamária és Fodor Zsóka. Lipics Zsolt villant meg a sok epizód szereplő között, és Király Levente (Haynau) csinált az előadás túlfésült mappá-képei közé egy éle-tetet: fölborította az íróasztalt...

Mindezekért és mindezek ellenére, valószínűleg itt az évad második „családi előadása”, melyre, miként az Olivérre, több nemzedék egyszerre invitálható.

S. E.

Operaturné ürügyén

Harmadik mondat

Sikeres volt a turné — vá-laszolgattam mindenkinek, aki kérdezett, mert egyszavas válaszokhoz vagyunk szokva, hiszen nem bírnak időt csinálni, hogy meghallgassunk valakit, bár mondják, idő arra van, amire akarjuk, ezért talán arról van szó, hogy igazából nem érdekel itt már senkit, hogy mi van a kultúrában, s ami töpreng ez, az aschaffenburgi csokornyakkendős úrra emlékezem, aki minden estén ott ült a karzaton, hangosan bravózott és mindig az Antóniáknak — Csonka Zsuzsánának, Vajda Julinak, Vámosy Évának — hozott egy csokor virágot, Katalin néni a büfében azt mondta róla, a Hoffmann a kedvenc operája, hát nem tudom, amikor először ütemmellette a karzaton, azt hittem kritikus, mert fölsziszszent egy apró hibánál, a kürtszólam lusta volt kissé, sose vettem volna észre, de igen, de ennél még érzékenyebb volt a remeklésekre, esteiken át figyeltem, más volt, mint a többiek, ám rajtam kívül mindenki úgy csinált a nézőtérben, mintha nem vették volna észre a másságát, fegyelmeztettek a németek, hiába, nos, lehet, hogy egy kicsit örült volt az illető, de szimpatikus örült, Iván Ildikó Olympia-árlája után mindig elragadtatva bólogatott, és teljes erővel verte a tenyerét, naná, gondoltam, a világ akármelyik

nagynevű operaszínpadán énekelhetne, odasúgtam a csokornyakkendősnek, hogy jövőre meghallgathatja Bonnbán a művésznőt, mert oda szerződött, próbáltam megértetni magam angolul, yes, bólintott a Hoffmann-rajongó német, mint akinek teljesen természetes, hogy ilyen hanggal igenis német színpadokon a helye egy magyar művésznek, ő hol fog énekelni next year —, kacintott cinkosan minden Antóniák rajongója, amikor Gurbán János állta a tapsvihart a Gyűrű-ária után, mi tagadás, enyhén roszult esett, hogy ezek itt rögvést eloroznak tőlünk aki kell nekik, kiválasztják és megveszik, természetes gesztussal nyúlnak utána, akár macskakő, akár hangbirtokos, tárgy vagy ember, megfizetik a képességet, az alkalmasságot, a megfelelést, talán ezért is olyan gazdagok, vagy mégis: eredetileg mi vagyunk a gazdagok, csak később leszünk szegények, miután kiáruultak az értékeinket, hát igen, mondta Réti Csaba egy beszélgetés délutánján, aznap este nem ő volt Hoffmann, tehát ráért, komótosan sorolta, kinek mennyi a fizetése, a fiatalok nem tudnak megélni, magyarázta, miért olyan nehéz azt belátni, hogy a társadalom különleges képességgel megáldott-megvert egyedeit meg kell fizetni, az emberek adottságait

használni kell és fejleszteni és megint használni, a társadalom érdekében, mert szamitógép-kezelő mindenki lehet, akárki, de operaénekes csak az, akinek hangja van, és persze sok minden egyéb kell még hozzá, nálunk leginkább szerencse, egy jó pedagógus, énektanár, aztán állóképesség, akarat, memória, tudatosság, hogy ne hagyja elrontani a hangját, önfegyelem és alkalmazkodóképesség, szóval nehéz, de az ember fölteszi erre az életét, és akkor sokat kibír, tette hozzá rezignáltan a tenorista, majd hirtelen földerült ábrázattal: tudjátok ti, hogy ennyi év után is imádom a nőket? — a színpadon persze, aztán elmúlik, csak amíg énekelünk, de nehogy megírd, nem szép dolog kihallgatni és kiadni az embert, bár a feleségem is tudja, de akkor is, nem ez a fontos, inkább a napi stresszt írd meg, bár ezt úgysem képes föl fogni senki, csak aki csinálja, nem tudhatod, milyen érzés reggel fölbredni és arra gondolni, megvan-e a hangod, jó reggelt, Réti — éneklek minden istenverte hajnalon, röhögnek rajtam a többiek, mert én elmesélem, jót nevetünk, pedig tudjuk, hogy mindannyian így vagyunk, neked elképzelhetetlen, mi-csoda rémület az, amikor hallod, hogy nem vagy a hangodnál, azért persze viselkedsz, teszed a dolgod, iskolába megy a gyerek, beágyazol, bevásárolsz, jószomsz az emberek között, és közben egyre azon jár az eszed, mi történik majd este, bemész és nincs egy helyed a színházban, nincs egy luk, ahol nyugodtan beénekelhetnél és mindez egyáltalán nem érdekli majd azokat, akik a nézőtérben ülnek, ezt mi tudjuk, és állunk a takarásban, számolunk, hihetetlenül, végzetesen egyedül vagyunk, mindjárt be kell lépni...

Sulyok Erzsébet

Színházak műsora

A szegedi színházak műsora március 17-től március 31-ig. Az előadások általában este 7 órakor kezdődnek, ezért csak az ettől eltérő időpontokat közöljük.

Nagyszínház: 17-én, pénteken A diótörő (Egressy 1—2. bérlet), 18-án, szombaton A köszívű ember fiai (bérletszűnet), 19-én, vasárnap 3 órakor A víg özvegy (Katona bérlet), este A víg özvegy (bérletszűnet), a március 16-i jegyek érvényesek), 20-án, hétfőn 1 és fél 8 órakor: Hangverseny, 21-én, kedden 4 és 7 órakor: Néptánc, 22-én, szerdán A köszívű ember fiai (Uray 1—2. bérlet), 23-án, csütörtökön A köszívű ember fiai (József A. 1—2. bérlet), 24-én pénteken Holland Táncszínház vj. (Kodály bérlet), 26-án vasárnap délután 3 órakor A köszívű ember fiai (bérletszűnet), a március 15-i jegyek érvényesek), este A köszívű ember fiai (Ady 1—2. bérlet),

28-án A köszívű ember fiai (Juhász—Jancsó bérlet), 29-én, szerdán 6 órakor: A köszívű ember fiai (Móra 1—2. bérlet), 30-án, csütörtökön 6 órakor A köszívű ember fiai (Déryné 1—2. bérlet), 31-én pénteken A köszívű ember fiai (Somlay 1—2. bérlet).

Kisszínház: 17-én, pénteken Az Arbat gyermekei (Somlay 1. bérlet), 19-én, vasárnap Svábogárdászat (bérletszűnet), 21-én, kedden Az Arbat gyermekei (bérletszűnet), 23-án, csütörtökön Svábogárdászat (Egressy 1. bérlet), 24-én, pénteken Olivér (bérletszűnet), 25-én, szombaton 11 és 4 órakor: Olivér (bérletszűnet), 26-án, vasárnap 10 órakor Olivér (bérletszűnet), 28-án, kedden, Svábogárdászat (Vaszy 1. bérlet), 29-án, szerdán Svábogárdászat (Uray 1. bérlet) és 30-án, csütörtökön Svábogárdászat (Uray 2. bérlet) (x)

Autós bevásárlóközpont

Autós bevásárlóközpontot épít Pécsen egy erre a feladatra alakult részvénytársaság. A Pécs NSZK-beli testvérvárosáról, Fellbachról elnevezett 5 ezer négyzetméter összalapterületű áruház beruházási költsége, mintegy 200 millió forint lesz. Ezerhatszáz négyzetméteres eladótérben élelmiszereket és műszaki cik-

keket árúsítanak, emeletén magánpanzió nyílik, egyik épületszárnyában pedig magánkisiparosok és magánkereskedők műhelyeit, üzleteit helyezik el. A Pécsre nagy számban érkező turistákra gondolva valutabeváltóhely és bár létesül az áruházközpontban is. Az épületeket övező parkolóban 350 személygépkocsinak lesz hely

.... Meggyőződésünk, hogy a napjainkra hazánkban kialakult társadalmi-gazdasági válságból való kilábalás egyetlen hatásos eszköze a fiatal tehetségek, alkotó, innovatív szemléletű fiatalok felkutatása, felkarolása és menedzselése. E cél érdekében több állami, társadalmi és gazdasági szervezettel összefogva alapítványt kívánunk létrehozni...

Az idezet a hét eleji eseményre szóló meghívóból való, amelyet a megyei tanács vb ifjúsági és sportosztálya, valamint a megyei pedagógiai intézet rendezett.

Helyszín: a Forrás Gyógy- szálló társalgója. Farkas

Katalint, a megyei pedagógiai intézet igazgatóját kérdeztem, még a megbeszélés előtt, mit vár a tanácskozástól.

— Elsősorban, hogy az alapítvány sikeréhez nélkülözhetetlen szakmai információkat, tapasztalatokat itt és most összegyűjtsük. Egy merőben új kezdeményezésről van szó, mind a formáját (az alapítványt), mind az előkészítést tekintve. A tehetséggondozás évek óta téma, de sajnos, inkább elméleti, mintsem gyakorlati jellegű Magyarországon. Neves szakértőket hívtunk előadónak, Báthory Zoltánt az OPI-tól, Geffert Évát az MTA-tól, Klein Sándort — neve a szegediek előtt bizonyára nem ismeretlen — a pécsi egyetem docensét. Az elhangzott figyelembevételével készül a megyei alapítvány, amelyet a tanács ifjúsági és sportosztálya hoz létre. Zvada Zoltán, az ifjúsági és sportosztály helyettes vezetője megnyitójában, de a részt vevő pedagógusok, tudományos kutatók is hangsúlyozták, társadalmunkban nincs igazán jó fogadókészség, már ami a tehetségeket illeti. Sajnos, a pénz is kevés, de azt egyikük sem vitatta, hogy hazai tőkénk

jelentős hányadát a szürkeálmomány képezi. Csongrád megyében a tervezett alapítvány létrehozásával reális esély van tízmillió forintos indulóösszege, s ez a pénz reményt keltő lehet, amennyiben mozdítani tudják majd a megye üzemait, vállalatait is. A tanácskozáson számos izgalmas kérdésre keresték a választ. Például milyen lehetőségek vannak a fiatal szakemberek tehetségének termelődővé transzformálására, a konkrét gazdasági munkában való közvetlen hasznosítására. Esmét cserélték a pedagógusok, az oktatók szerepéről a tehetségek felismerésében, s arról, hogy milyen módszerekkel lehetne még több tanárt megnyerni ennek az ügynek. Megvizsgálták, milyen körre, korosztályra terjedjen ki a tehetségkutatás és -gondozás először, illetve elválasztható-e a hátrányos helyzetű tehetségek gondozása az általánostól.

A résztvevők mind egyike kíválót ötletnek tartotta a megyei kezdeményezést, amely szándék szerint, gyors tempóban válik valóssá: március végére, aprilis elejére datálják az alapítvány létrehozását.

M. E.